

COVID 19 DEĞERLENDİRME KRİTERLERİ

SANAYİ KURULUŞLARI

UDDER ve SİSDER

İş birliği ile Pandemi COVID 19'a özel uygulamalara yönelik alınan önlemlerin bağımsız bir denetleme kuruluşu tarafından değerlendirilmesi amacı ile hazırlanmıştır

ENFEKSİYON ÖNLEME • HİJYEN • KONTROL

MAYIS 2020

ÖNSÖZ

Covid-19 virüsü 2019 yılının son günlerinde önce Çin'de ortaya çıkıp bir salgın halinde tüm ülkeye yayılmış ve kısa sürede sırasıyla Avrupa ve diğer coğrafyalarda da görülmüş ve yayıldığı tüm ülkelerde hükümetleri kısa süre içinde ülke genelinde sıkı önlemler almaya mecbur bırakmıştır. Türkiye'de ilk vaka Mart 2020'de kaydedilmiş olup, Asya ve Avrupa ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de hükümet tarafından fasıllar halinde bir dizi önlemler alınmasını zorunlu kılmıştır.

Bulaşıcılığının çok hızlı olması nedeni ile kamu ve özel sektör kuruluşları gibi tüm kurum ve işyerlerinde faaliyetler durdurularak, sokağa çıkma yasaklarına veya kontrollü dolaşıma varan uygulamalar devreye alınmak durumunda kalmıştır.

Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları Derneği-UDDER ve Sistem Belgelendirme Kuruluşları Derneği- SİSDER iş birliği ile hazırlanan bu rehberin amacı Sanayi Kuruluşlarının Covid-19 salgın dönemi içinde faaliyetlerini bu rehberde ki güvenli şartları oluşturarak gerçekleştirdiklerinin **yetkili kuruluşlar** tarafından değerlendirilmesi ve sertifikalandırılması için dayanak oluşturmaktır.

UDDER

Uygunluk Değerlendirmesi Derneği, T.C. Ekonomi Bakanlığı önderliğinde, kalite altyapısının önemli unsurlarından biri olan uygunluk değerlendirme alanında ilgili kamu ve özel sektör kuruluşları ile diğer sivil toplum kuruluşlarının desteğini alarak, sorumluluk üstlenen tarafları bir araya getiren, ülkemizde yapılandırılmış bir sivil toplum kuruluşudur.

SİSDER

Türk Akreditasyon Kurumu tarafından Akredite edilerek uluslararası karşılıklı tanıma anlaşması çerçevesinde tüm dünyada denetim ve belgelendirme yetkisi olan Sertifikasyon Kuruluşlarının oluşturduğu bir sivil toplum kuruluşudur.

YETKİLİ KURULUŞ

UDDER veya SİSDER üyesi olup, Türkak veya Uluslararası bir akreditasyon kuruluşu tarafından Akredite edilen kuruluşlardır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	1
İÇİNDEKİLER	2
1. Kaynaklar ve Dayanak.....	3
2. Korunma ve Kontrol Önlemleri	4
3. Uygulamalara Yönelik Önlemler	7
4. Atık Yönetimi	9
5. Sosyal ve Ortak Kullanım Alanları	10
5.1 İşletme Girişi, Güvenlik, Danışma	12
5.2 Bekleme Salonu/Lobi	13
5.3 Restoran, Yemekhane	14
5.4 Üretim Alanları	15
5.5 Ofisler	16
5.6 Toplantı Salonları.....	16
5.7 Revir/Sağlık Birimleri.....	17
5.8 İbadethane/Mescid	17
5.9 Asansörler	18
5.10 İşletme Binek Hizmet Araçları.....	18
5.11 Personel Servisleri	18
5.12 Tuvalet ve Lavabolar	19
5.13 Personel Soyunma Odaları ve Duşları	20
5.14 Misafirhane/Yatakhane.....	20
5.15 Kreşler/Bebek Bakım ve Emzirme Odaları	21
6. Seyahat Kuralları	21
7. Güvenli Çamaşır Yönetimi (Çamaşırhane).....	22
7.1 Personel formaları/giysileri	22
8. Temizlik- Genel İlkeler	23
8.1 Temizlik ve Sanitasyon Maddeleri ve Araçları.....	24
8.2 Ofislerin Temizlenmesi.....	25
8.3 Klimalar	26
9. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EKİPMANLARI.....	26
9.1 Maskeler	26
9.2 Personel Giysi ve Formaları	27
9.3 Tek Kullanımlık Eldiven (veya işe uygun eldiven)	27
RAPOR	28

1.Kaynaklar ve Dayanak

TSE tarafından hazırlanan, Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı “Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu”

2.Korunma ve Kontrol Önlemleri

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
1	65 yaş ve üzeri, bağışıklık sistemi düşük ve kronik akciğer hastalığı, astım, KOAH, kalp/damar hastalığı, böbrek, hipertansiyon ve karaciğer hastalığı olanlar ile bağışıklık sistemini bozan ilaçları kullanan çalışanların bölüm yöneticileri, insan kaynakları ve işyeri hekiminin bilgisi dahilinde evden, uzaktan çalışmaya devam etmeleri ve işyerine gelmemeleri sağlanmalıdır			
2	Eşinde veya çocuğunda benzer sağlık sorunları bulunanların ve sağlığı risk altında olabilecek engelli çalışanların; bölüm yöneticileri, insan kaynakları ve işyeri hekiminin bilgisi dahilinde evden, uzaktan çalışmaya devam etmeleri ve işyerine gelmemelerin sağlanması ile ilgili bir yöntem belirlenmelidir.			
3	Şüpheli bir durumu olabilecek çalışanlar (semptom gösteren, ailesinde veya temas ettiği yakın çevresinde COVID-19 teşhis edilmiş kişi bulunan) evlerine veya ilgili sağlık kuruluşlarına yönlendirilmelidir.			
4	Kuruluş, salgınlara yönelik, özellikle de COVID-19'a karşı tüm fiziki alanları ve ilgili tüm tarafları kapsayan risk değerlendirmesi yapmalı ve yapılan bu risk değerlendirmesi sonuçlarına göre Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Plan(lar)ı hazırlamalı ve uygulamalıdır.			
5	Eylem planlarında, "Kuruluşun mevcut kapasitesinin değerlendirilmesi: COVID-19 pandemisi süresince 'rutin' kapsamda faaliyet gösteremeyebilir. Kapasite kullanımını bulaşı riskini minimum düzeyde tutacak şekilde planlamalıdır. Kapasite, azaltılmış çalışan sayıları dikkate alınarak değerlendirilmeli, gerekli değişiklikleri yapmak için güncel planların hazır ve erişilebilir olması sağlanmalıdır" hususu dikkate alınmalıdır.			
6	Eylem planlarında, "COVID-19 semptomları olan hastaları tespit edebilmek için özel birimlerde termal kameralar gibi fiziksel bariyerler kullanılmalıdır." hususu dikkate alınmalıdır.			
7	Kuruluş, Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Plan(lar)ı kapsamında uygulayacağı kontrol önlemleri hiyerarşisini oluşturulmalıdır.			

Bu hiyerarşide aşağıdaki hususlar yer almalıdır;

- Semptomları olan kişilerin erken tanınması
- Sağlık otoritesine bildirilmesi, raporlanması
- Kişilerin erken izolasyonu
- Kişiyeye müdahale dahil, kontamine materyallerle iş ve işlem yapılırken uygun KKD kullanılması
- Kontamine malzeme ve alanlar için uygun dezenfeksiyon işlemlerinin yapılması
- Kişilerin sağlık kuruluşuna nakledilmesi, naklinin sağlanması
- Doğrulanmış COVID-19'lu personelin iyileşmesi sonrasında en az 14 gün izolasyon sonrasında işe dönmesinin sağlanması

15 Eylem planlarında COVID-19 Belirtileri Gösteren, Doğrulanmış Kişilere aşağıda belirtilen ve yapılacak işlemler yer almalıdır

- Belirti gösteren kişinin, tolere edebiliyorsa tıbbi maske takması sağlanır ve kişi ayrı alana alınır; işyeri hekimi ve yerel sağlık otoritesine bilgi verilerek kişinin sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.
- Hastanın tedavi edilmesi amacıyla, bulunulan yerdeki hastanenin pandemik polikliniğine yönlendirilmesi için yerel sağlık otoritesine durum bildirildikten sonra tedavinin ne şekilde devam edeceğine hekim karar verecektir, ancak iş yerinde tedavi süreci devam edemez.
- Hasta personel iş yerinde çalışmaya devam etmemeli, tıbbi bakım ihtiyacı ise kuruluşun sağlık personeli tarafından verilebilir
- Sadece bu hasta kişi tarafından kullanılmak üzere bir oda, tuvalet belirlenmelidir
- Hasta kişinin işletmede ortak alanları kullanması sınırlandırılmalıdır
- Sürekli maske takması sağlanmalıdır. Öksürme ve hapşırma sonrası mutlaka el hijyeni sağlanmalıdır. Çevre teması minimuma indirilmelidir.
- Maske kullanımı hasta kişi tarafından tolere edilemezse, ağzı kaplayacak şekilde pamuklu bez (tek kullanımlık mendil) sağlanmalı ve kullanım sonrasında hemen bir tıbbi atık torbasına atılmalıdır. Tıbbi atık torbası mevcut değilse, sağlam çift plastik torbaya yerleştirilip kapatılmalı evsel atık olarak atılmalı; ellerin sabun ve suyla veya alkol bazlı el antiseptiği ile temizlenmesi sağlanmalıdır.
- Hastanın izole edildiği odanın havalandırılması sağlanmalıdır.
- Belirgin COVID-19 semptomları (ateş, kuru öksürük veya nefes almada zorluk) olan bir kişi ile ilgilenirken maske, göz koruması, eldiven ve önlük dahil olmak üzere her zaman ek koruyucu donanım kullanılmalıdır. Kullanılan koruyucu donanım dikkatlice (maskenin ön yüzüne temas edilmeden ve diğer koruyucuların kirli yüzeylerine temastan kaçınarak) çıkarılmalıdır

-
- İlk önce eldivenler ve elbise çıkarılmalı, el hijyeni yapılmalı, sonra göz koruması çıkarılmalı en son maske çıkarılmalı ve hemen sabun ve su veya alkol bazlı el antiseptiği ile eller temizlenmelidir
 - Belirtileri olan kişinin vücut sıvılarıyla temas eden eldivenler ve diğer tek kullanımlık eşyalar tıbbi atık olarak kabul edilir ve uygun şekilde bertaraf edilir.
 - COVID-19 semptomları gösteren kişinin kuruluş yerleşkesi içerisinde çalışan olması durumunda çalışması durdurulur, yerel sağlık otoritesine bildirim yapılır ve otoritenin talimatları uygulanır
-

- 16 Belirti gösteren kişinin, tolere edebiliyorsa tıbbi maske takması sağlanır ve kişi ayrı alana alınır; işyeri hekimi ve yerel sağlık otoritesine bilgi verilerek kişinin sağlık kuruluşuna sevki sağlanır.

Diğer kişilerin etkilenmesini ve bulaş riskini en aza indirmek için semptomatik kişinin kuruluş yönetimi ve yerel sağlık otoritesinin talimatlarına göre kuruluştan ayrılması gerekir. Sağlık otoritesinin değerlendirmesi sonucu, tavsiyeler dikkate alınarak şüpheli vaka en uygun sağlık kuruluşuna yönlendirilmelidir. Hasta kişinin olası temaslarının saptanması ve yönetimi, sağlık otoritesinin talimatlarına uygun olarak yapılmalıdır. Kuruluş, hasta kişi tarafından kullanılan alanın temizlik ve dezenfeksiyonu için Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Planına uygun olarak, temizlik ve dezenfeksiyon programlarını uygulamalıdır. Kuruluş bünyesinde ambulans varsa Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberinde yer alan kurallar uygulanmalıdır.

- 17 İşletmeden hastanın transfer edildiği veya ayrıldığı tarihten itibaren 14 gün boyunca ateş, öksürük veya nefes almada zorluk da dahil olmak üzere COVID-19 semptomlarını kendi kendine izlemeleri istenmelidir. 14 gün içinde COVID-19'u gösteren semptomlar geliştirmeleri durumunda, derhal amirlerine durumu bildirmeleri, kendi kendini izole etmeleri ve yerel sağlık kuruluşlarına başvurmaları istenmelidir.

Kuruluştaki olası COVID-19 vakası olsun veya olmasın hastalık, bulaşma ve önleyici tedbirler hakkında bilgi verilmelidir.

- 18 Kuruluş, ne ile ilgili iletişim kuracağını, ne zaman iletişim kuracağını, kiminle iletişim kuracağını, nasıl iletişim kuracağını, kimin iletişim kuracağını kapsayan gerekli iç ve dış iletişimlerini planlamalı ve belirlemelidir

- 19 İletişim planları en az acil iletişim numaralarını, personel acil durum iletişim bilgilerini de içerecek şekilde belirlenmelidir.
-

- 20 Kuruluş hijyen, enfeksiyon önleme ve kontrolünün oluşturulması, uygulanması, sürekliliğinin sağlanması için ihtiyaç duyulan kaynakları tespit ve temin etmelidir.
-

- 21 Kuruluş hijyen, enfeksiyon önleme ve kontrolün sağlanmasının etkili şekilde uygulanması ile proseslerin işletilmesi ve kontrolü için sorumlu olacak kişi/kişileri belirlemeli ve görevlendirmelidir.
-

- 22 Mmkn olduğunca, acil durumlarla başa çıkmak için görevde hazır, eğitilmiş en az 1 kişi belirlenmesi gerekmektedir.
- 23 Kuruluşa giriş yaparken ölçülen vücut sıcaklığı değeri 38°C ve üzeri olan kişilere giriş izni verilmeyip, ilk ölçümden en az 15 dakika sonra tekrar ölçülmesi gerekmekte; ikinci ölçüm neticesinde vücut sıcaklığı değeri halen 38°C derece ve üzeri olan kişilerin kuruluşa alınmayıp en yakın sağlık kuruluşuna sevki ile ilgili bir metot belirlenmeli ve uygulanması sağlanmalıdır.
- 24 Yükleniciler, dış servis/hizmet sunucuları, ürün ve hizmet tedarikçileri güvenli çalışma sistemlerini takip etmelidir. Ayrıca COVID-19'un yayılmasını önlemeye yönelik, kuruluşun uygulamalarına ve ulusal otorite kurallarına uymakla yükümlüdür. Kuruluş, uyulması gereken kurallara dair tedarikçilerini bilgilendirmeli ve uygulanmasını sağlamalıdır.

3. Uygulamalara Yönelik nlemler

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
25	<p>Damlacıklar havada sadece kısa mesafelerde etkili olur; damlacık yayılımını önlemek için en az 1 metre mesafe belirlenmiştir. Bu mesafe mutlak bir değer olmayıp minimum olarak dşnlmelidir. Mmkn olduğu yerlerde güvenli mesafenin biraz daha fazla (rneğin 1.5-2 m) belirlenmesi tavsiye edilir. Klimalı veya havalandırma sistemlerinin olduğu alanlarda bu mesafe daha da fazla olabilir. Kuruluşta tüm önlemler buna uygun olarak tasarlanmalıdır.</p> <p>Kuruluş yöneticileri dahil her türlü toplantılarda sosyal mesafe kuralı uygulanmalıdır. Mmknse toplantıların telekonferans aracılığıyla yapılması sağlanmalıdır. Gerek mesai saatleri içindeki gerekse mesai saatleri dışındaki sosyal mesafenin ihlal edilebileceği organizasyonlardan (rn. spor faaliyetleri, piknik, için gereği dışındaki ofis ziyaretleri vb.) kaçınılmalıdır.</p>			
26	<p>El hijyeni, standart enfeksiyon kontrol önlemlerinin (SEK) en kritik unsuru olup kişisel enfeksiyon bulaşmasını azaltmak için gereklidir. Tüm personel, müşteri, ziyaretçi ve servis elemanları için tesise girişte ve mmkn olan uygun noktalarda el yıkama imkanı sağlanmalıdır. El yıkamanın mmkn olmadığı noktalarda ve alanlarda eller alkol bazlı antiseptik madde ile ovulmalı ve temizlenmelidir.</p>			

27

El hijyeni, maske, yüz koruyucu (vizör) forma vb. çıkarılması, atıkların taşınması sonrasında ve ellerin kirlenmesine neden olabilecek herhangi bir işlem veya temastan hemen sonra tekrar yapılmalıdır. El hijyeni sağlanmadan önce;

- Kolların sıvanması (mümkünse dirseklere kadar),
- Bilezik, yüzük vb. takıların çıkartılması,
- Tırnakların temiz ve kısa olması; takma tırnakların veya tırnak ürünlerinin çıkartıldığından emin olunması,
- Cilt bütünlüğü bozulmuş, yara, kesik vb. yerlerin su geçirmez bir tampon ile kapatılması hususlarında bilgilendirme yapılmalıdır.

28

COVID-19 bulaşmasını en aza indirmek için potansiyel önlemlere yönelik müşteri, personel, ziyaretçiler ve ilgili kişiler solunum hijyeni ve öksürük adabı konusunda teşvik edilmelidir. Bu teşvik görünür yerlere (giriş, asansörler, koridor gibi sık kullanılan alanlara) görsel/yazılı afiş ve poster olarak konulması şeklinde olabilir.

- Hapşırma, öksürme veya burun akıntısını silmek ve burnu temizlemek (şümürmek) için tek kullanımlık mendil kullanılmalıdır. Mendil en yakın çöpe atılmalıdır.
- Kişiler için kağıt mendil, tercihen elle temas etmeden açılabilir-kapanabilir pedallı, sensörlü, vb. çöp kutuları ve el hijyeni sağlamak için kullanılan cihazlar temin edilmelidir.
- Mendil kullanılmasından, öksürme, hapşırma veya solunum salgıları ve kontamine nesnelere herhangi bir temastan sonra eller (mümkünse sabun ve su kullanarak, aksi halde alkol bazlı el antiseptiği kullanarak) temizlenmelidir.
- Müşteri, personel, ziyaretçiler ve ilgili kişiler göz, ağız ve burunlarına elle temas etmemeleri konusunda güçlü şekilde uyarılmalıdır. Bu uyarılar işletmenin girişinde ve uygun olan diğer noktalarda belirgin ve en az 1 m uzaklıktan kolayca okunacak şekilde yazılı ve/veya görsel olarak afişe edilmelidir.

29

Kuruluş danışma, güvenlik, üretim, ofis, bakım, temizlik, yemekhane, çöp toplama personeli ve ilgili diğer tüm personele (işe yeni başlayan personel/stajyer oryantasyon eğitimleri de dahil) COVID-19 semptomlarına yönelik eğitim sağlanmalı ve katılım kayıtları muhafaza edilmelidir. Virüse maruz kaldıktan sonra 14 gün içerisinde semptomlar gelişirse ne yapılması gerektiği konusunda bilgi ve talimat verilmelidir.

- 30 Tüm çalışanların korunması için çalışanların yaptıkları faaliyetlere ve eğitim düzeylerine uygun olarak gerçekleştirilecek eğitimlerin konu, içerik ve yöntemleri belirlenmeli ve gerçekleştirilmelidir. Gerçekleştirilen eğitimler sonrasında çalışan davranışları izlenmeli, gerektiğinde eğitimler tekrarlanmalı, konu ve içerikleri güncellenmelidir. Özellikle yemekhane/temizlik personeline yönelik görevlerini yerine getirmeden önce eğitimler verilmelidir. Eğitimler mümkün olduğunca sanal ortamdan düzenlenmelidir. Eğitimler en az aşağıda verilen bilgileri içermelidir:
- Standart Enfeksiyon Kontrol Önlemleri (SEKÖ)
 - Bulaş Bazlı Önlemler (BBÖ)
 - COVID-19 belirtileri ve yayılımı hakkında: Personelin kendisinde belirtiler veya hastalık görüldüğünde yapılacaklar, İzolasyon kuralları ve hastalığın yayılmaması için yapacakları/yapılacaklar
 - Kişisel Hijyen
 - El Hijyeni
 - KKD'nin kullanılması; ne zaman kullanılacağı, ne kadar gerekli olduğu, nasıl düzgün bir şekilde takılacağı, nasıl kullanılacağı, nasıl çıkartılacağı, nasıl düzgün bir şekilde imha edileceğini içermelidir.

- 31 Temizlik personeli eğitimlerinde ayrıca;
- Temizlik yapılmadan önce, yapılırken ve yapıldıktan sonra dikkat edilmesi gereken hususlar,
 - İşyerinde kullanılan temizlik kimyasallarının tehlikelerini, atıkların toplanması ve imhasını içermelidir.

4. Atık Yönetimi

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
32	Atıkların bertaraf edilmesi için yetkili kurumların ve yerel otoritelerin talimatlarına uyulmalıdır.			
33	Enfektif atıklar tanımlanmalı, atık toplama istasyonu, yerel mevzuat gereksinimlerini karşılayacak şekilde diğer alanlar ve çevreden ayrılmalıdır			
34	sıvı ve katı atık toplama istasyonu, atıkların her tasfiyesinden/uzaklaştırılmasından sonra temizlenmeli, araç, taşıyıcı ve konteynerler bakımlı, temiz ve ilgili şartlarda verilen gerekliliklerle uygun durumda tutulmalıdır			
35	kullanımda olan çöp kutuları tercihen elle temas etmeden açılabilir-kapanabilir (pedallı, sensörlü vb.) olmalıdır.			
36	Tıbbi atıkların değerlendirilmesinde ilgili yönetmelikler çerçevesinde hareket edilmelidir.			

5.Sosyal ve Ortak Kullanım Alanları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
37	Tüm sosyal ve ortak kullanım alanları temiz ve düzenli tutulmalıdır. Alanlar sık aralıklarla uygun şekilde temizlenmeli ve gerektiğinde dezenfekte edilmelidir.			
38	Kuruluş, Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Planına uygun olarak, personel ve diğer kişiler tarafından kullanılan umumi tuvaletler ve diğer ilgili alanlar (örneğin yemekhane girişi, üretim alanları, asansör girişleri) dahil olmak üzere farklı alanlarda antiseptik madde dispenserleri bulundurulmalıdır.			
39	Sabun, dezenfektan/el antiseptiği sağlayan dispenserler, tek kullanımlık kağıt mendil aparatları ve diğer benzer cihazların eksiksiz ve düzgün çalışmasını sağlamak için rutin kontroller yapılmalıdır. Arızalı cihazlar ivedilikle tamir edilmeli veya değiştirilmelidir.			
40	Özellikle sigara içme alanları, yemekhane, kafeterya gibi fiziki mesafenin azalabileceği alanlarda zemin çizgileri ve uyarı işaretleri ile fiziki mesafenin korunması sağlanmalıdır.			
41	Merkezi havalandırma sistemlerinde içeriden alınan havanın tekrar dolaşıma verilmesi yerine %100 dış havanın emilerek şartlandırılması yöntemi tercih edilmelidir.			
42	Kuruluşun ana girişinde güvenlik konsoluna en yakın noktaya görülebilecek şekilde alkol bazlı el antiseptiği konulmalı.			
43	Transfer araçlarında dezenfektan, kolonya, alkol bazlı el antiseptiği ve yeterli sayıda maske bulundurun.			
44	COVID-19 bildirim formu kullanın ve danışma personelinin bu formu nasıl kullanacağı konusunda eğitim sağlayın.			
45	Mümkün olduğunda, bu tür olaylarla başa çıkmak için her zaman görevde hazır eğitilmiş en az 1 kişi belirleyin.			
46	Danışmanın arka ofisinde personel acil durum iletişim çizelgesinin bulunmasını ve her zaman ulaşılır olmasını sağlayın.			
47	Danışmanın arka ofisinde acil iletişim numaralarının bulunmasını ve her zaman ulaşılır olmasını sağlayın (yerel sağlık kuruluşu, işyeri hekimi, ambulans vb.)			
48	Sebiller kullanılmamalı ve personele kapalı ambalajda su dağıtımı yapılmalı.			

-
- 49 Lavabonun borusundaki su kilidinin düzgün koruma sağlamasına yönelik drenaj çıkışına düzenli (örneğin haftalık) olarak seyreltilmiş çamaşır suyu dökülmelidir.
-
- 50 Drenaj borularının U şeklinde su tuzakları olduğunu kontrol edin.
-
- 51 Pis su borularının tıkanmaması için gerekli işlemleri yapın. Kanalizasyon kanallarının sızıntı olmadan düzgün çalıştığından emin olun.
-
- 52 Yemek alanına girmeden önce ve çıkarken tercihen bu alanların hemen girişinde bulunan antiseptik ile el hijyeni sağlamaları veya ellerini yıkamaları konusunda hatırlatma yapılmalıdır.
-
- 53 Yiyeceklere çıplak elle temas edilmesinden kaçınmaları sağlanmalıdır. Servisin servis elemanı tarafından yapılması daha uygun olabilir.
-
- 54 Her katın giriş noktasına alkol bazlı antiseptik cihazı koyun.
-
- 55 Her ofis temizlendikten sonra eldivenler çıkarılmalıdır, eller düzgün yıkanmalı ve sonraki ofis temizliğinden önce yeni eldivenler giyilmelidir.
-
- 56 Maske, dezenfektan seti, ıslak veya kolonyalı mendil, kolonya, alkollü dezenfektan, kağıt havlu gibi malzemeleri sürekli kullanıma hazır bulundurun.
-
- 57 Temizlik arabasında;
-Yüzey temizleme dokuları için antiseptik dezenfektan/mendil,
-Yüz/göz maskeleri (ayrı veya kombine, yüz kalkanı, gözlük)
-Eldivenler (tek kullanımlık),
-Koruyucu önlük,
-Tam boy ve uzun kollu giysi (tulum),
-Tek kullanımlık tıbbi atık torbası bulundurulmalıdır.
-
- 58 Asansör düğmeleri, kapı kolları, danışma sayaçları, banyolar ve konferans salonları gibi yüksek temas noktaları sık sık dezenfekte edilmelidir.
-
- 59 Kuruluş lobileri ve konferans alanı gibi ziyaretçilerin sık temas noktalarına el antiseptik cihazları bulundurulmalıdır.
-
- 60 Her tuvalete/lavabo girişine (ideal olarak hem iç, hem de dış kısma), el antisepti cihazları koyun.
-
- 61 Personel ve müşterilerin kağıt havluları ve benzeri atıkları atmalarını kolaylaştırıcı çıkışa yakın noktalara bir pedallı çöp kutusu yerleştirin.
-
- 62 Ziyaretçilere ve personele her seferinde en az 20 saniye boyunca sık sık sabun ve suyla ellerini yıkamalarını hatırlatmak için uygun noktalara afiş/poster/uyarı levhası koyun.
-

- 63 Tüm personel için temas alanlarında alkol bazlı el antiseptiği sağlayın.
- 64 Çalışanların ateş veya solunum semptomları için vardiyalarına başlamadan önce en az bir kez izleyin. Ateş veya akut solunum yolu semptomları olan kişilerin çalışmasına ara verin.
- 65 Doğrudan kişisel temas ve el sıkışmaktan kaçının. Müşteriler, personel, ziyaretçiler ve çalışanların temas kurallarını, el hijyeni, öksürük adabı uygulamalarına uymalarını teşvik edin.
- 66 arşaf gibi tekstil ürünleri çamaşır makinasında en az 60°C sıcaklıkta deterjanla yıkanmalıdır. Yatak atkı ve yatak örtüleri daha sık yıkanmalıdır.
- 67 Kullanılan her türlü tekstil ürünü, bu işlem sırasında toz ve parçacık oluşumuna izin vermeyecek özenli şekilde birlikte katlanmalı ve toplanmalıdır.

5.1 İşletme Girişi, Güvenlik, Danışma

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
68	Ziyaretçi kartları her kullanımdan önce dezenfekte edilmelidir.			
69	Güvenlik personeli tarafından ortak kullanılan telsiz/telefon gibi malzemelerin vardiya değişimlerinde, teslim öncesi uygun şekilde dezenfekte edilmesi sağlanmalıdır.			
70	Güvenlik/danışma personelleri için gerekli KKD'ler sağlanmalı, kullanılan yüz siperliklerinin temizliği sağlanmalı ve alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.			
71	Güvenlik görevlerinin yüzyüze temas olasılığını azaltmak için camlı kabinlerde bulunmaları önerilir. Böyle bir imkan yoksa kuruluşa giriş yapanlarla güvenlik görevlileri arasında en az 1 metre mesafeyi sağlayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır. 1 metreden uzak durulacaksa sadece maske takılması yeterlidir. st araması yapılacaksa maske ve gözlük/yüz koruyucu kullanılmalıdır.			
72	çalışanların ziyaretçileri, mümkün olduğunca sınırlandırılmalıdır. Kuruluşun fiziki altyapısı uygun ise ziyaret kabul alanı oluşturularak görüşmeler bu alanda yapılmalıdır.			
73	Kapı/turnike girişlerinde fiziksel teması önlemek için servislerin çalışanları belirli bir mesafede veya uygun alanda indirmesi sağlanmalıdır.			
74	Giriş çıkışlarda fiziki mesafe kuralına dikkat edilmesi için uyarıcı çizgi, şerit, bant çekilmeli; çalışanlar sırayla işyerine alınmalı, gerekiyorsa ilave turnikeler eklenmeli ve mümkün olduğunca bu aksiyonlar kamera ile takip edilmelidir.			

75

Giriş esnasında yönetici, misafir, çalışan, ziyaretçi, tedarikçi fark etmeksizin herkesin vücut sıcaklıkları ölçülerek kayıt altına alınmalıdır. Kuruluşa ilk girişte ölçülen ve doğrulanan vücut sıcaklığı değeri 38°C ve üzeri olan kişilerin tesise alınmayıp ilk ölçümden en az 15 dakika sonra tekrar ölçüm yapılması, vücut sıcaklığı değeri 38°C ve üzeri olan kişilerin en yakın sağlık kuruluşuna sevki ile ilgili belirlenen metodun uygulanması sağlanmalıdır.

76

Danışma personeli COVID-19 hakkında yeterince bilgilendirilmelidir. Böylece görevlerini güvenli bir şekilde yerine getirebilirler ve COVID-19'un işletme içinde yayılmasını önlemeye yardımcı olurlar.

77

Ziyaretçiler kuruluşa girmeden önce COVID-19'u önlemeye yönelik alınan, bu soru listesinde bahsedilen veya kuruluşa hazırlanmış olan tedbirler/uygulanan kurallar konusunda bilgilendirilmeli ve bu kurallara uyacağına dair ziyaretçiden taahhüt alınmalıdır. Semptom gösteren kişiler için bu soru listesinde belirtilen hususlar uygulanmalıdır. Müşteriler, personel ve diğer kişiler, kuruluşa girdikten sonra da gün içerisinde mümkün olduğu yerlerde termal kamera veya temassız ateş ölçer cihaz ile vücut sıcaklığı ölçülerek enfeksiyon riski açısından değerlendirilebilir. Personelin ve işletmede 24 saatten daha fazla kalan müşterilerin ateşleri günlük olarak takip edilmelidir. Kuruluştaki saptanan 38°C'den daha fazla ateşi olan kişiler için bu soru listesinde belirtilen hususlar uygulanmalıdır.

78

Danışma personeli, mümkünse kronik sağlık sorunu olmayan kişilerden seçilmelidir. Danışma personeli, fiziksel mesafe dahil olmak üzere gerekli tüm önlemleri almalıdır. Danışma/resepsiyon vb. iletişim noktalarına iletişimi engellemeyecek şekilde en az 1,5 metre aralık oluşturacak bariyer oluşturulmalı ve/veya personelin yüz koruyucu giymesi sağlanmalıdır.

5.2 Bekleme Salonu/Lobi

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
79	Bekleme salonu/lobi alanları temiz ve düzenli tutulmalıdır.			
80	Oturma düzeni kişiler arasında en az 1,5 metre olacak şekilde düzenlenmelidir.			
81	Kitaplar, broşürler ve dergiler dahil olmak üzere gerekli olmayan tüm eşyalar lobi/bekleme alanlarından, diğer ortak kullanılan alan ve salonlardan çıkarılmalıdır. Ulaşılabilir olduğunda bu öğeler paylaşılmamalıdır.			

82 Tüm alan ve içindeki mobilya ve eşyalar temizlenebilir olmalı ve sıklıkla (tercihen çevre ile aynı zamanda) temizlenmelidir.

83 Bu alanlarda bulundurulan su ve diğer içecekler kapalı ambalajlarda olmalıdır.

84 Mümkünse alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.

5.3 Restoran, Yemekhane

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
85	COVID-19 pandemisi süresince, temizlik ve fiziki mesafe ile diğer önlemlere ve ilkelere uygun olarak kullanılabilir. Havalandırma sistemi temiz hava sirkülasyonu için yeterli ve uygun olmalıdır.			
86	Yemekhane personeli kişisel hijyen kurallarına (sıklıkla el yıkama, öksürük/hapşırık adabı) sıkı bir şekilde uymalıdır.			
87	Tüm yemekhane personeli maske ve eldiven kullanmalıdır.			
88	Yemekhane girişlerinde alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.			
89	Kişilere yemek öncesi ve sonrası el yıkama yoluyla el hijyeni sağlamaları konusu güçlü şekilde hatırlatılmalıdır (girişte ve uygun noktalara yerleştirilen uyarıcı afişler/posterler vb. bulunması gereklidir ancak çoğu zaman yeterli olmayabilir).			
90	Yemekhane sıralarında fiziki mesafenin korunması için çizgi kullanılarak, bekleyenler arasındaki mesafeler belirlenmelidir.			
91	Gerektiğinde yemek saatleri fiziki mesafenin korunacağı şekilde düzenlenmelidir.			
92	Yemek, salata vb. yiyecek servisi yemekhane personeli tarafından yapılmalıdır.			
93	Yemek sunumu sırasında personelin yemeklere teması önlenmelidir.			
94	Büfe yüzeyleri sık sık temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.			
95	Menaj takımlarının (tuz, karabiber, sos vb.), şekerin, kurdanın vb. tek kullanımlık paketlerde, çatal-kaşık ve bıçakların servise kağıt ceppli paketler veya tek kullanımlık ürünler gibi hijyenik önlemler alınmış olarak sunulması sağlanmalıdır.			
96	Kahve makinaları ve otomatların kullanılmaması tavsiye edilir. Kullanıldığı takdirde, kahve makinaları, otomatların temizliği ve dezenfeksiyonu sık aralıklarla yapılmalı, su sebilleri kaldırılarak kapalı ambalajda su temini sağlanmalıdır.			

- 97 Bulaşık yıkama donanımının düzgün çalışması, özellikle çalışma sıcaklıklarının yanı sıra temizlik ve dezenfekte edici kimyasalların kullanım dozunun uygunluğu kontrol edilmelidir.
- 98 Yemek hizmetinin dışarıdan temin edilmesi durumunda mevcut kurallara ek olarak yüklenici firmadan Hijyen,
- 99 Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Planı istenir. Yemek hizmeti tercihen TS EN ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi belgeli kuruluşlardan temin edilmelidir. Mümkün ise tedarikçinin bu kurallara uyumu için yerinde denetim gerçekleştirilebilir.
- 100 İlgili tüm alanlar temiz ve düzenli tutulmalıdır.
- 101 Yemek salonlarındaki oturma düzeni, fiziki mesafe kurallarına uygun olarak tasarlanmalıdır. Oturma düzeni kişiler arasında en az 1 m (tercihen 2 m) olacak şekilde düzenlenmelidir. Masalar, bir sandalyenin arkasından başka bir sandalyenin arkasına kadar olan mesafenin en az 1 m olacağı ve kişilerin en az 1 m mesafeden birbirlerine bakacakları şekilde düzenlenmelidir. Çalışanların tercihen her gün aynı masada oturmaları sağlanabilir.

5.4 Üretim Alanları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
102	Fiziki mesafenin sağlanamadığı yakın çalışma durumlarında maske ile birlikte yüz siperliği veya koruyucu gözlük kullanılmalıdır.			
103	Mümkünse vardiya aralarında veya sık aralıklarla tüm üretim alanı dezenfekte edilmelidir.			
104	Havalandırma sistemi filtrelerinin periyodik kontrolü yapılmalı, temiz hava debisi artırılmalıdır.			
105	Üretim alanlarındaki panolara, ekranlara ve ortak alanlara, bilinç ve farkındalığı artırmaya yönelik afişler, posterler asılmalıdır.			
106	Mola alanlarındaki yoğunluğu önlemek amacıyla, zaman çizelgesi yeniden oluşturulmalıdır.			
107	Çalışanlar ortak kullandıkları ekipman ve çalışma alanlarını mümkün olduğunca her kullanımdan önce düzenli olarak dezenfekte etmelidir.			
108	Çalışma alanında yer alan ortak temas yüzeyleri (kontrol paneli, el aleti vb.) için kullanım şartları, kullanım sıklığı, kullanıcı sayısı vb. kriterlerine göre hijyen ve sanitasyon programları oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.			

109	Taşıma ve istifleme araçlarının düzenli olarak dezenfeksiyon işlemleri yapılmalıdır.
110	Tek kullanımlık olmayan kişisel koruyucu donanımların mümkün mertebe ortak kullanılmamasının sağlanması (baret, gözlük, emniyet kemeri vb.) ve günlük olarak temizliğinin sağlanması gerekir.
111	Kullanılan makinaların yüzey temizlikleri var ise üretici firmaların belirlediği kriterler de dikkate alınarak uygulanmalıdır.
112	Kuruluşa yeni gelen malzemelerin girişi ve depolanmasında, bulaş riskini ortadan kaldırmaya yönelik tedbirler belirlenmeli ve uygulanmalıdır.
113	Mümkün olduğu durumlarda sesli anons sistemi vb. metotlarla maske takılması, fiziki mesafenin korunması hususlarında farkındalık sağlanabilir.

5.5 Ofisler

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
114	Ofislerin yerleşimi, fiziki mesafeye dikkat edilerek düzenlenmelidir. Gerekli durumlarda dönüşümlü olarak uzaktan çalışma opsiyonu tercih edilebilir.			
115	Havalandırma sistemleri dışarıdan taze hava alacak şekilde ayarlanmalıdır. Ofislerin havalandırma tesisatının filtre temizliği, bakım ve kontrolleri düzenli olarak yapılmalıdır.			
116	Ofis malzemelerinin (bilgisayar klavyesi, mouse, telefon, kalem, silgi vb.) ortak kullanılmaması mümkün olduğunca sağlanmalıdır.			
117	Ortak kullanılan malzemelerin dezenfeksiyon sıklığı artırılmalıdır.			

5.6 Toplantı Salonları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
118	Salonda oturma düzeni fiziki mesafe kurallarına (en az 1,5 m) uygun olacak şekilde düzenlenmelidir.			
119	Masa üzerindeki kitap dergi vb. malzemeler kaldırılmalı, toplantı öncesi ve toplantı sonrası (masa, varsa teknik donanımlar, mikrofon vb.) temizlik/dezenfeksiyon yapılmalıdır.			
120	Havalandırma sistemleri dışarıdan taze hava alacak şekilde ayarlanmalıdır.			
121	Kapalı alanlarda maske kullanılmalıdır.			

5.7 Revir/Sağlık Birimleri

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
122	İşletmede bulunan revir/sağlık birimi vb. alanların temizlik ve dezenfeksiyonu yapılmalıdır.			
123	Reviri kullanabilecek kişi sayısının belirlenmesi, revire gelen kişinin KKD kullanımına yönelik önlemler alması, revire başvuran kişilere ait vaka takip kayıtlarının tutulması sağlanmalıdır.			
124	Revirde oluşan atıklar 'Atık Yönetimi' bölümünde anlatıldığı şekilde bertaraf edilmelidir.			

5.8 İbadethane/Mescid

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
125	Mescid alanlarında fiziki mesafe kuralını sağlayacak şekilde kullanıcı sayıları belirlenmelidir.			
126	En az 1 metre fiziki mesafe kuralını sağlayacak şeritler oluşturulmalıdır.			
127	İlgili fiziki mesafe uyarıları yapılmalıdır.			
128	Temiz hava sirkülasyonu düzenli olarak sağlanmalıdır.			
129	Temizlik ve dezenfeksiyon belirlenmiş plan dahilinde mümkün olan en sık periyotlarda yapılmalıdır.			
130	Mescide girerken maske takılmalı ve namaz esnasında da çıkarılmamalıdır.			
131	Seccadelerin, Kur'an-ı Kerimler dahil tüm kitapların ve tespihlerin kişiye özel olmaları sağlanmalı mümkünse tek kullanımlık seccadeler bulundurulmalıdır.			

5.9 Asansörler

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
132	Kişilerin asansör kullanımını mümkünse en aza indirmeleri önerilir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda fiziki mesafe kurallarına uygun olarak asansör kapasitesinin en fazla üçte biri kadar kişinin kullanımına izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir.			
133	Asansör girişlerinde alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.			
134	Asansör içinde öksürük/hapşırık adabına uyulması, asansöre maskesiz binilmemesi, mümkünse konuşulmaması sağlanmalıdır.			
135	Asansör zeminine her kişinin durması gereken yerler aralarında en az 1 m olacak şekilde belirlenmelidir.			

5.10 İşletme Binek Hizmet Araçları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
139	Araçlarda klima yerine doğal havalandırma tercih edilmelidir.			
140	Binek araçlara şoför hariç aynı anda üçten fazla kişi bindirilmemelidir. Mümkün olduğu durumlarda yolcu, arka koltukta sürücünün çaprazında oturarak ve maske takarak seyahat etmelidir.			
141	Şirket araçları, her kullanım sonrasında dezenfekte edilmelidir.			

5.11 Personel Servisleri

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
142	Servise binerken mümkünse ateş ölçümü yapılması faydalıdır.			
143	Servisi kullanan kişi sayıları 1 metre fiziksel mesafe korunacak şekilde belirlenmeli ve koltuklarda yan koltuk boş kalacak ve arka arkaya gelinmeyecek şekilde çapraz düzende oturulmalıdır.			
144	Servis kullanımı ile ilgili görsel yönlendirmeler ile fiziki mesafe sağlanabilir.			
145	Servislerde azami yüzde 50 doluluk kuralı uygulanmalıdır. Örneğin 16 kişilik servisi azami 8 kişi kullanmalıdır.			
146	Çalışanlar için araçlarda maske bulundurulmalıdır.			

147	Mümkün olduğu durumlarda çalışan isimlerine koltukların tanımlanması ve çalışanların farklı koltuklara oturmamasına özen gösterilmelidir.
148	Servis durağında beklerken, servise biniş ve inişler sırayla ve fiziki mesafe korunarak yapılmalıdır.
149	Salgın süresince araçların klima kullanımını mümkün olduğunca tercih edilmemelidir.
150	Klima kullanılacak ise 15 dakika üzerindeki seyahatlerde, sürücü tarafından en az her 15 dakikada bir pencere açılarak içeriye yeterli temiz hava girmesi ve hava sirkülasyonu olması sağlanmalıdır.
151	Her servis öncesi veya sonrası servisler havalandırılmalı ve özellikle el teması olan bölgeler başta olmak üzere dezenfeksiyon sağlanmalı, yapılan işlemler kayıt altına alınmalıdır.
152	Araç kapılarında el dezenfektanları bulundurulmalıdır.
153	Araç içinde bulunan halı, paspas ve perdelerin temizlik ve dezenfeksiyon sıklığı belirlenmelidir.
154	Sürücü mutlaka kişisel koruyucu önlemlerini (maske ve gerektiğinde eldiven) almalıdır. Servis şoförlerinin hastalık geçmişi takip edilmeli ve farkındalık eğitimleri verilmelidir.
155	Servis şoförlerinin günlük ateş ölçümleri kayıt altına alınmalıdır.
156	Servis hizmeti, işletme dışı farklı bir firma tarafından sağlanıyor ise belirlenen önlemlerin alındığı ve dezenfeksiyon yapıldığı garanti altına alınmalıdır.

5.12 Tuvalet ve Lavabolar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
157	Kapılar ve kapı kolları dahil tüm yüzeyler uygun deterjan/dezenfektan ile sık aralıklarla temizlenmelidir.			
158	Tesiste COVID-19 olduğu belirlenen kişi olmadığı takdirde banyo, klozet ve lavabolar ve kapı yüzeyleri dahil tüm yüzeylerin su ve uygun deterjanla sık temizlenmesi yeterlidir.			
159	Banyo, klozet ve tuvaletler her vardiyada en az bir kez sulandırılmış çamaşır suyu ile dezenfekte edilir.			
160	El temasını önlemek için personel lavabolarında mümkün ise el teması olmayan bataryalar, temassız dispenserler olmalıdır. sistemi temiz, hava sirkülasyonu yeterli ve uygun olmalıdır.			
161	Mümkünse her tuvalet/lavabo girişinde (ideal olarak hem iç, hem de dış kısma), el antisepti cihazları bulunmalıdır.			

162	Ziyaretçilere ve personele her seferinde en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla ellerini yıkamalarını hatırlatmak için afiş/poster/uyarı levhası konulmalıdır.
163	Personel ve müşterilerin kağıt havluları ve benzeri atıkları atmalarını kolaylaştırmak için çıkışa yakın noktalara mümkünse pedallı çöp kutusu yerleştirilmelidir.
164	Varsa el kurutucu cihazlarının kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınması sağlanmalıdır.
165	Tuvaletlerin havalandırma sistemi temiz, hava sirkülasyonu yeterli ve uygun olmalıdır.

5.13 Personel Soyunma Odaları ve Duşları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
166	Soyunma odaları, aynı anda kullanacak kişi sayısını azaltacak şekilde organize edilmelidir.			
167	Soyunma odalarında kişi başına minimum 4 m ² alan sağlanacak ve fiziki mesafe 1,5 metre olacak şekilde kullanım planlanmalıdır.			
168	Oda girişlerine alkol bazlı el antiseptiği konulmalıdır. Soyunma odalarında maske kullanılması sağlanmalıdır.			
169	Temizlik ve dezenfeksiyon sıklığı gözden geçirilmeli, vardiya aralarında her kullanım sonrası temizlik ve dezenfeksiyon yapılmalıdır.			
170	Ortamların havalandırma koşulları yeterli olmalıdır. El temasını önlemek için personel lavabolarında mümkünse el teması olmayan bataryalar, temassız dispenserler olmalıdır.			
171	Kirli ve temiz kıyafetlerden, ayakkabılardan çapraz bulaşmayı önleyebilmek için gerekli tedbirler alınmalıdır.			

5.14 Misafirhane/Yatakhane

Her odada kalacak kişi sayısı oda yüzölçümüne göre sınırlandırılmalıdır.
Yatak araları en az 1 metre olacak şekilde düzenlenmelidir.
Her alanda fiziksel mesafe korunmalıdır.
Girişlerde alkol bazlı el antiseptiği bulundurulmalıdır.
Yan yana olan yatakların bir baş bir ayakucu olacak şekilde konumlandırılması sağlanmalıdır.
Odalarda yeterli havalandırma/iklimlendirme koşulları bulunmalıdır.
Klima bakımları ve temizlikleri düzenli olarak yapılmalıdır.

Girişlerde ateş ölçümü yapılmalıdır. Şüpheli vaka olması durumunda girişe izin verilmemelidir.

Odaların, kullanılan tekstil malzemelerinin ve genel alanların temizlik ve dezenfeksiyon planı belirlenmeli ve uygulanmalıdır.

Yapılan işlemler kayıt altına alınmalıdır. Okey, tavla, kağıt oyunları vb. oyunlar iptal edilmelidir.

Yönetimin izni olmadan, dışarıdan ziyaretçi kabul edilmemelidir.

Bakım/onarım/tedarik vb. işlemler için giriş yapan dış kaynaklı hizmet sağlayıcılar da COVID-19 kapsamında uygulanan önlemlere uymalı ve gerekli kişisel koruyucu önlemlerini almalıdır.

5.15 Kreşler/Bebek Bakım ve Emzirme Odaları

Mevcut kanıtlar, çocuklarda COVID-19'un daha hafif solunum semptomları geliştirdiğini gösterse de, çocukların enfeksiyonu taşıyabildiği ve bulaştırıcı olabilecekleri bilinmektedir. Çocuklardan sorumlu kişiler veya ebeveynler herhangi bir solunum yolu hastalığı belirtisi olan çocuklara dikkat etmeli, bu durumu yönetime derhal bildirmelidir.

Kreşe ilk girişte ölçülen vücut sıcaklığı değeri 38°C ve üzeri olan kişilerin ve çocukların kreşe alınmayıp ilk ölçümden 15 dakika sonra tekrar ölçülmesi, vücut sıcaklığı değeri halen 38°C ve üzeri olan kişilerin ve çocukların en yakın sağlık kuruluşuna sevki ile ilgili belirlenen metodun uygulanması sağlanmalıdır.

Gerekli durumlarda oyun alanlarının kapatılması ve sınırlandırılması sağlanmalıdır. Her durumda, bu alanlara özel temizlik ve dezenfeksiyon programları oluşturulmalı ve uygulanmalıdır.

Bu alanların sık aralıklarla temizlenmesi ve havalandırılması sağlanmalıdır.

Temizlenmesi zor olan oyuncaklar (mümkünse tamamı) oyun alanlarında tutulmamalıdır.

6.Seyahat Kuralları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
136	Personelin zorunlu haller dışında yurtiçi ve yurtdışı seyahatlerinin kısıtlanması, zorunlu hallerde ise yurtiçi seyahatlerinde toplu taşımadan kaçınılması gerekmektedir.			

- 137 Yurtdışı seyahat kısıtlamalarının bitişinin ardından yurtdışından Türkiye'ye gelen veya evde yurtdışından gelen yakını bulunan çalışanların yasal otoritenin belirlediği kurallara göre hareket etmesi kontrol altına alınmalıdır.
- 138 Yurtdışından gelen ziyaretçilerin pasaport bilgileri ve son 14 gün içinde bulunduğu ülkelerin kayıt altına alınması sağlanmalıdır.

7. Güvenli Çamaşır Yönetimi (Çamaşırhane)

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	<p>Çamaşır donanımının düzgün çalışması, özellikle çalışma sıcaklıklarının yanı sıra temizlik ve dezenfekte edici kimyasalların dozu doğru kontrol edilmelidir.</p>			
	<p>Çamaşır, çevrenin kirlenmesini, personelin giysi, cilt ve mukozalarına bulaşı önleyecek şekilde taşınmalı ve işlenmelidir. Kontamine çamaşır ile ilgili işlemler sırasında tek kullanımlık eldivenler ve önlük giyilebilir. Tüm çarşaf taşınmaya hazır hale getirilinceye kadar ait olduğu alan içinde tutulmalıdır.</p> <p>Çamaşır ile ilgili işlemler sırasında aşağıdakiler yapılmamalıdır:</p> <ul style="list-style-type: none">• Yataklardan/taşıma sepetlerinden çamaşır çıkartırken çırpma, silkeleme ve ayıklama• Kullanılmış/kontamine çarşaf zemine veya diğer yüzeylere (örneğin bir dolap/ masa üstü) koymak• Torbalara konulan kullanılmış/kontamine çamaşır tekrar işleme almak• Çamaşır sepetlerini aşırı doldurmak• Uygun olmayan malzemeleri (örneğin kullanılmış diğer malzemeler) çamaşır sepetine koymak• Çamaşır sepetlerinin kapağını açık bırakmak			

7.1 Personel formaları/giysileri

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	<p>Personel formalarını yıkamak için tesisin çamaşırhanesi kullanılmalıdır.</p>			
	<p>Kurumda çamaşırhane yoksa, formalar/önlükler tek kullanımlık plastik torbada (çift torbaya konulmak koşulu ile) eve götürülebilir. Bu torbalar daha sonra evsel atık olarak atılmalıdır.</p>			

Formalar (çalışma giysileri):

- Personel giysileri/formaları ayrı yıkanmalıdır.
- Çamaşır makinası kapasitesinin yarısından fazla olmayan bir yükte,
- Kumaş, tolere edebileceği maksimum sıcaklıkta yıkanmalı, kurutulmalı ve ütülenmelidir.

Not: Forma ve çalışma giysilerinin çalışma alanında değiştirilmesi ve işyerinde bırakılması, işyeri dışında giyilmemesi en iyi uygulamadır; ancak diğer önlemler alındığı takdirde zorunlu değildir.

Tüm çamaşır torbaları/çantalarına ilgili alan (ofis/oda) ve tarih gibi bilgiler içeren etiket konulmalıdır.

Tüm kullanılmış/kontamine çamaşırlar, yıkanmayı beklerken belirlenmiş, güvenli, kilitlenebilen bir alanda tutulmalıdır.

Kontamine çamaşırlar en az 60°C/1.5 saat yıkanmalıdır.

Yıkama;

- Üreticinin talimatlarına göre,
- En uygun ısıda ve kurutucuda tamamen kurutulacak şekilde,
- Kontamine kirli çamaşırlarla ayrı şekilde,
- Kirli çamaşırlar silkelmeden yapılmalıdır.

Yıkama işleminden sonra eldivenlerin çıkarılması ve ellerin hemen yıkanması sağlanmalıdır.

Tüm atıklar çift plastik torbalarda, sıkıca bağlı vaziyette, kilitli ve güvenli bir ortamda bekletilerek evsel atık olarak atılabilir.

8. Temizlik- Genel İlkeler

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Kuruluştta COVID-19 vakaları tespit edilmemiş olsa bile hijyen ve sanitasyon mutlak surette sağlanmalıdır.			
	Genel önleyici tedbirler açısından COVID-19 salgını boyunca ortak alanlarda (tuvaletler, salonlar, koridorlar, asansörler vb.) temizlik ve dezenfeksiyon önlemlerinin uygulanmasına özel dikkat gösterilmelidir.			
	Kulplar, asansör düğmeleri, korkuluklar, anahtarlar, kapı kolları vb. gibi sık sık dokunulan yüzeyler daha sık ve daha özenli temizlenmelidir.			
	Temizlik personeline bu konuda talimat verilmelidir. Kuruluştta temizlik ve sanitasyon teçhizatları da dahil bütün alanların hijyenik koşullarda bulundurulduğunu teminat altına almak için temizleme ve sanitasyon programları oluşturulmalıdır.			
	Programlar, sürekli uygunluk ve etkinlik için izlenmelidir.			

8.1 Temizlik ve Sanitasyon Maddeleri ve Araçları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	<p>Temizlemede, sanitasyon ajanları ve kimyasal maddeler açık şekilde tanımlanmalı ve üreticinin talimatları doğrultusunda kullanılmalıdır.</p>			
	<p>Araçlar ve teçhizat, hijyenik bir tasarıma sahip olmalı ve muhtemel bir harici madde kaynağı olmayacak biçimde tutulmalıdır. Not 1 – Temizlik ve sanitasyona yönelik kullanılan biyosidal ve diğer ilgili ürünleri kullananların, bunları doğru bir şekilde kullanması ve bunların insanları, hayvanları ya da çevreyi tehdit etmesi muhtemel durumlara karşı her türlü tedbiri alması zorunludur. Not 2 - Temizlik ve sanitasyona yönelik kullanılan biyosidal ve diğer ilgili ürünlerin güvenlik bilgi formunda yer alan talimatlara, işyeri koşullarında işçilerin korunmasına yönelik bilgilere, kullanıcılar bakımından etiketler ve diğer tüm ilgili ürün bilgilerine ve biyosidal ürünlerin kullanımı ile ilgili yürürlükteki tüm hükümlere uyularak doğru kullanımı sağlanmalıdır.</p>			
	<p>Temizleme ve sanitasyon programları oluşturulmalı ve temizleme teçhizatının da temizlenmesi dahil belirlenmiş bir planla, işletmenin ve teçhizatın tüm alan ve parçalarının temizlenmesi ve/veya sanitize edilmesi sağlanmalıdır. Kayıtları muhafaza edilmelidir.</p>			
	<p>Temizleme ve/veya sanitasyon programları en az aşağıdakileri belirlemelidir:</p> <ul style="list-style-type: none">• Temizlenecek ve/veya sanitize edilecek alan, araç ve gereçler, teçhizat parçaları• Belirtilen görevler için sorumluluklar• Temizleme/sanitasyon yöntem ve sıklıkları• İzleme ve doğrulama düzenlemeleri• Temizlik/sanitasyon sonrası kontroller• Çalışma öncesi kontroller			
	<p>Kuruluşun eylem planı kapsamında, COVID-19 şüphelisi veya tanısı koyulmuş kişilerin kuruluştan ayrıldıktan sonra kullandığı oda ve mümkünse diğer tüm malzemelerin temizliği ve dezenfeksiyonu uygun KKD kullanılarak yapılmalıdır.</p>			
	<p>Temizlik personeli için çamaşır suyu başta olmak üzere bu ürünlerin hazırlanması, elleçlenmesi, uygulanması ve depolanması konusunda ek eğitim gerekebilir.</p>			

Çamaşır suyu kullanımı uygun olmadığında, örneğin elektronik aygıtlar, telefon, uzaktan kumanda donanımı vb. için %70 alkol ile temizlenebilir.

Kullanıldığı takdirde tekstil, çarşaf, masa örtüsü, giysiler vb. toz ve aerosol oluşturarak çevreyi diğer kişileri potansiyel kirlenmeden korumak üzere işaretli özel çamaşır torbalarına konulmalıdır.

Normal deterjanlarla en az 60°C veya daha fazla sıcaklıkta yıkanmalıdır.

Temizlik personelinin yeterli dezenfektan çözeltilerine ve diğer temizlik malzemelerine erişimleri sağlanmalıdır.

Temizlik personelinin gerekli kişisel koruma donanımları kuruluş tarafından sağlanmalıdır.

Temizlik Yaparken aşağıdakilere dikkat edilmelidir.

- Çöp taşıma da dahil olmak üzere temizleme sürecindeki tüm görevler için tek kullanımlık eldiven ve önlük giyilmelidir.
- Kullanılan temizlik/dezenfektan ürünleri ve sıçrama riski olup olmadığına bağlı olarak ek KKD gerekebilir.
- Kişi kendisinin ve çevresinin kirlenmesini önlemek için eldiven ve önlüğünü dikkatli bir şekilde çıkarmalıdır.
- Eller sık sık sabun ve suyla en az 20 saniye yıkanmalıdır.
- Eller eldivenleri çıkardıktan hemen sonra ve hasta olan bir kişiyle temastan sonra yıkanmalıdır.
- Sabun ve suya ulaşamadığı durumlarda ve eller sabunla temizlenmesini gerektirecek kadar gözle görülür şekilde kirli değilse, alkol bazlı el antiseptiği kullanılabilir. Bununla birlikte, eller gözle görülür şekilde kirliyse, mutlaka sabun ve suyla yıkanmalıdır.

8.2 Ofislerin Temizlenmesi

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Tüm ofisler temizlenmeden önce kapısı kapalı durumda en az 1 saat doğal yollarla havalandırılmalıdır. Daha sonra kapı kapalı, pencere açık olarak temizlik yapılır.			
	Tüm yüzeyler uygun şekilde temizlenmelidir.			
	Sık kullanılan parçalar, kapı ve kolları, dolap, masa, tutamaklar, elektrik düğmeleri dezenfekte edilmelidir.			
	Temizlik personeli uygun maske takmalı, eldiven ve giysi giymelidir.			

Ofis içindeki banyo, klozet ve lavaboların uygun deterjan ve su ile temizlenmeleri yeterlidir. Ancak ofisi kullanan kişinin COVID-19 olduğu belirlendiği durumda banyo, klozet, lavabolar ve tüm yüzeyler uygun deterjan ile temizlenmelidir.

Not: Hasta olduğu teyit edilen bir kişinin kullandığı ofis 24 saat kullanıma kapalı tutularak temizlenmelidir. Bunun mümkün olmadığı durumlarda olabildiği kadar kapalı tutulabilir.

8.3 Klimalar

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Havalandırma sistemi filtrelerinin durumu periyodik olarak izlenmeli ve uygun hava kalitesi sağlanmalıdır.			
	Filtreler düzenli olarak veya gerektiğinde değiştirilmelidir.			
	Filtrelerin değiştirilmesi esnasında KKD (eldiven, FFP2/FFP3 TS EN 149 maske, tek kullanımlık önlük veya tulum) giyilmelidir.			
	Değişimi gerçekleştirilen filtreler çift plastik poşet ile evsel atık olarak imha edilmelidir.			

9. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ EKİPMANLARI

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Kuruluştaki Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol İçin Eylem Plan(lar)ı çerçevesinde gereken iş sağlığı ve güvenliği ekipmanları bulundurulmalı ve çalışanların kullanımına sunulmalıdır.			
	Tüm personelin kullanılacak KKD'nin doğru kullanımı konusunda eğitilmeleri ve farkındalığın artırılması sağlanmalıdır.			

9.1 Maskeler

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	COVID-19 için; <ul style="list-style-type: none">İlgili standartlara/kriterlere uygun (TS EN 14683, TS EN 149 veya TSE K 599)Kullanım için gerekli olana kadar temiz/kuru bir alanda kirlenmesi önlenmiş şekilde (son kullanma tarihlerine uygun);Ulusal/uluslararası sağlık otoritelerinin tavsiyelerine uygun maske kullanılmalıdır.			

- Maskelerin kullanımı aşağıdaki şekilde olmalıdır;
- Burunu ve ağızı iyi bir şekilde kapatmalıdır,
 - Kullanım sırasında veya kullanımdan sonra kullanıcının boynuna sarkmamalıdır.
 - Bir kez takıldıktan sonra ön yüzüne dokunulmamalıdır.
 - Solunum zorlaşırsa, maske hasar görür veya bozulursa maske bertaraf edilmeli veya değiştirilmelidir.
 - Islanan, nemlenen, kirlenen maske yenisi ile değiştirilmelidir.
 - Maske takılırken ve çıkarıldıktan sonra el hijyeni yapılmalıdır.

9.2 Personel Giysi ve Formaları

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Kuruluş, uygun ve gerekli olduğu durumlarda personelin işe varışta formalarını/giysilerini değiştirebileceği soyunma odaları/alanlar sağlamalıdır.			
	Giysi ve formalar personele özgü olmalıdır. Özellik gerektiren işler ve alanlar için (yemekhane gibi) işe uygun kıyafetler giyilmelidir.			
	İşe özgü kıyafetler mümkün mertebe ilgili alan dışında giyilmemeli ve ilgili alanın dışına çıkartılmamalıdır.			

9.3 Tek Kullanımlık Eldiven (veya işe uygun eldiven)

SIRA NO	SORULAR	EVET	HAYIR	AÇIKLAMA
	Eldivenlerin, özel alanlar ve işlemler dışında kullanılması önerilmez. Yemekhane, çamaşırhane ve temizlik işleri esnasında giyilmelidir. Ayrıca hasta veya COVID-19 şüpheli kişilerin taşınması veya temas durumunda kullanılmalıdır.			
	Eldiven, işlem sonrasında veya görev tamamlandıktan sonra uygun şekilde çıkartılmalı ve hemen el hijyeni sağlanmalıdır.			

RAPOR

İş Bu rapor .././2020 tarihindefirmasında yapılan Covid 19 sonrası normalleşme sürecinde yapılması gerekenler soru listesinde tanımlanan bulgulara istinaden hazırlanmıştır.

Not 1: Raporda tanımlanan uygunsuzluklar, eksikliklerin tamamlanması sonrası kararlaştırılan tarihte tekrar denetim gerçekleştirilecektir.

Not 2:Gözlemler uygunsuzluk olmayıp iyileştirilmesi kuruluş için olumlu olacak faaliyetleri tanımlamaktadır.

Denetçi Notu :

Uygunsuzluklar :

Gözlemler :

Sonuç :

Belgelendirme Kuruluşu Yetkilisi